

A perlászi Szent Anna-kápolna

2009 június 22. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Gömör területének kilencvenöt százalékát Csehszlovákiának ítélte az első világháborút lezáró béke.

Magyarországnak csak egy keskeny sáv maradt belőle az Aggteleki-karszt déli részén és öt falucska a Hangony-patak völgyében. Az 1938. évi bécsi döntés az új magyar–szlovák határt lehetőleg az etnikai arány figyelembevételével húzta meg, a történelmi Gömör vármegye déli, túlnyomórészt magyarok lakta fele ekkor visszatért hazájába.

Anonymus gesztája – és a régészeti leletek tanúsága – szerint a honfoglaló magyarok a Hangony és a Sajó mentén haladva a gömöri várhoz tartozó népeket találtak, akik békésen behódoltak. Az antropológusok és a nyelvészek török fajtájú szlávosság ismertetőjegyeit mutatták ki, a Gömör (Gumur) helynév maga is ótörök eredetű. Árpád-házi királyaink német ajkú bányászokat hívtak be az ércekben dúsz északi hegyvidékre; e telepések utóbb beolvadtak a szláv etnikumba. A déli dombság magyar lakossága a legutóbbi évtizedekben indult végzetes iramú fogyatkozásnak.

Az ezer méter feletti Murányi-fennsíkról lesiet Murány folyócska völgyében, Perlásznál húzták meg az 1938 és 1945 közötti országmezsgyéjét. A nyelvhatáron lévő, kétszáz lelkes falucska (szlovák neve: Priehradzan) lakói levélben kérték Horthy kormányzót, hogy a határmegállapításkor ne feledkezzenek meg róluk. A községről kevés adat maradt fenn, története összefügg a környék fontos településeinek – Rozsnyó, Pelsőc, Jolsva – fejlődésével. Elsőnek egy 1297-ben kelt királyi oklevél említi Perlászt adományozás kapcsán; előbb Zách-, majd egyházi birtok a falu, 1435-től a jolsvai várhoz tartozik. 1786-tól a Koháryak a földesurai, rokonságuk révén örökölte tőlük a szász Coburg hercegi család. Barokk evangélikus temploma 1798-ban épült.

A temetőben álló, kör alaprajzú kápolnát a régebbi emlékjegyzék korai barokknak mondja, az egyházmegyei lajstromban XVIII. századiként szerepel az épület, amelynek titulusa Szent Anna. E védőszentet – akinek tisztelete a keresztes hadjáratok nyomán terjedt el hazánkban – a középkorban szívesen választották patrónájuknak a bányászok (a rozsnyói székesegyház gótikus szárnyas főoltárát is Szent Annának állították, a táblakép háttérében a korabeli bányaművelés jelenetei láthatók), később főleg temetőkápolnák oltalmazójául választották. A perlászi kerek templomocskáról nem tudni, mióta viseli Szent Anna nevét. Rossz karban lévő, repedező falát 1978-ban készülték megjavítani, emiatt került sor régészeti kutatására. A méter vastag kőfal nyugati oldalán van az egyszeri bejárat, a három további égtáj felé kis kerek ablakok nyílnak. Felásták a hét és fél méter átmérőjű belső tér padlózatát is: az alapozás középkori. Egy méterrel a burkolat szintje alól két, egymástól távol, azonos testtartásban, oldalvást fekvő csontváz került elő. Karjukat furcsán a fejük fölé tartva arccal észak felé fordulnak. Ilyen jellegű temetkezés a XI–XIII. századra jellemző, mint ahogy a kemény mészhabarccsal kötött, tört kőből rakott falazat is a román kor tipikus technikája.

Az újabb 25 év óta romladozó kápolnát értékes, festett kazettás deszkamenynyezet fedi, ez 1758-ban készült. Az épületet a helybeliek a „husziták hagyományának” tartják. Középkori mivoltát – az ásatás eredményei mellett – egyértelművé teszi, hogy tőle alig három kilométerre, a szomszédos Süvetén látható a Kárpát-medence egyik legnagyobb és legérdekesebb XIII. századi körtemploma.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló